

Ülkemizde ceza ve tevkif evlerinde bulunan "hasta tutuklu ve hükümlüler" sorunu yıllar içinde artarak devam etmektedir. Neredeyse her hafta sağlık hizmetlerine erişemeyen mahkûm ölümleri, kamuoyuna yansıyan haberlerden de anlaşılmaktadır. İnsan Hakları Derneği'nin son verilerine göre Türkiye'de ceza ve tevkif evlerinde 651'i ağır olmak üzere bin 517 hasta tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır.

Anayasa'nın, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ve Hasta Hakları Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca; herkes yaşama, maddi, manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Sağlıklı yaşamının teşvik edilmesi ve koruyucu sağlık hizmetleri de dâhil olmak üzere, sağlık hizmetlerinden ihtiyaçlarına uygun olarak faydalanma hakkına sahiptir. Bu hak, sağlık hizmeti veren bütün kurum ve kuruluşlar ile sağlık hizmetinde görev alan personelin adalet ve hakkaniyet ilkelerine uygun hizmet verme yükümlülüklerini de içerir.

Ulusal ve uluslararası hukuk nezdinde durum böyle iken ülkemizdeki ceza ve tevkif evlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin; bu haktan gereğince ve yeterince yararlanamadığı bir gerçektir. Sağlık durumları hapisanede yaşamaya el vermeyen, tedavileri ya da takipleri hapisanede sürdürülmeye uygun olmayan tutuklu ve hükümlüler, yaşamları yok sayılarak hapisanelerde tutulmaktadır. Bu durum sadece kamu vicdanını yaralamakla kalmamakta, aynı zamanda kişilerin Anayasa'yla güvence altına alınan yaşam ve sağlık haklarının açık biçimde ihlali anlamına gelmektedir.

Hapisanelerde koruyucu sağlık hizmetlerinin aktif olarak yürütülmemesi, hastalıkların önlenmesi ve erken tanısında yetersizliklere neden olmaktadır. Tutuklu ve hükümlülerin yakalandıkları hastalıklar ile ilgili sağlık tesislerine sevk edilmeleri 2-6 ay arasında sürebilmektedir. Birçok mahkûm, sağlık hizmetlerine erişemediği için zaman içerisinde ağır hasta aşamasına gelmektedir. Kapasitenin üstünde mahkûmun kaldığı hapisanelerimizde; üç öğün için yetersiz iye, sağlıklı gıdaya ulaşamama, birkaç saat ile sınırlandırılmış havalandırma olanakları ve sağlıklı yaşama uygun olmayan hapisaneler çeşitli hastalıkların oluşmasına zemin hazırlamaktadır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16/3'üncü maddesi uyarınca "hapis cezasının infazının hastalık nedeniyle ertelenmesi" kararı ya Adli Tıp Kurumu tarafından ya da Adalet Bakanlığı'nın belirlediği tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurulu tarafından düzenlenen ve fakat yine Adliye Tıp Kurumu tarafından onaylanan rapor üzerine Cumhuriyet Başsavcılığı'na verilmektedir. Kanun kapsamında Adli Tıp Kurumu'na verilen bu yetki sonucunda; üçüncü basamak sağlık merkezlerinin sağlık kurullarında yer alan hekimler, teşhis yapmaya ehil olmalarına rağmen karar verme yetkisi kanunen Adli Tıp Kurumu'na verildiğinden prosedür olarak kendilerine getirilen hasta mahkûmları inceleyerek Adli Tıp Kurumu'na sevk etmektedir. Bu da verilen sağlık raporlarının işlevsiz kalması anlamına gelmektedir. Sonuç olarak Adli Tıp Kurumu, tek elden tüm hasta mahkûmları incelemektedir ve yapılan incelemenin de bir herhangi denetimi yoktur.

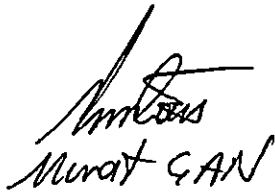
Adalet Bakanlığı'na bağlı Adli Tıp Kurumu'nun bağımsız bir kuruluş olmaması, geçmişte alınan birçok karara yansımış ve bu kararlar sonucunda hapisanede kalamayacak durumda olan onlarca mahkûm yaşamını yitirmiştir. Adli Tıp Kurumu İhtisas Daireleri'nin

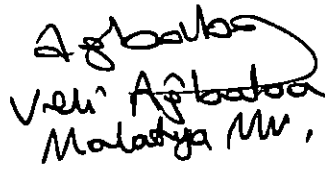

aldığı birçok karar bilimsel doğrulardan, tarafsız hekim tutumundan ve tıbbi gerçeklikten uzaktır. Bu sorunlar, Adalet Bakanlığı'nın ve Bakanlığa bağlı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nün tutuklu ve hükümlülerin sağlık hizmetlerine erişimi konusundaki sorumluluklarını yerine getirmediğini göstermektedir.

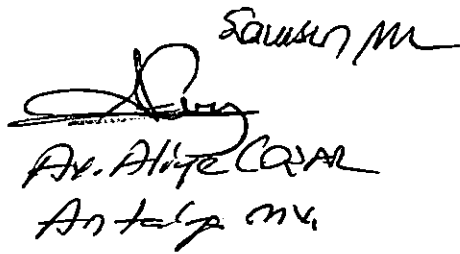
Bu sorunun çözümü için yapılması gerekenler bellidir. Ceza infazının hastalık nedeniyle ertelenmesi kararı, Adli Tıp Kurumu'nun düzenleme ya da onaylama biçimindeki raporu ile değil üçüncü basamak sağlık hizmeti veren hastanelerdeki sağlık kurullarının raporları ile verilebilmeli ve ceza infazının ertelenmesi için yeterli olmalıdır. Cumhuriyet başsavcılığının, mahkûmların sağlık ve yaşam hakkının korunması için verilen bu sağlık kurulu raporlarının aksine karar verebilmesi mümkün olmamalıdır. Mahkûmların sağlık hizmetlerine erişimleri ile ilgili aksaklıklar, Anayasa'nın 56/42'üncü maddesi uyarınca; devletin denetleme yükümlülüğünü yerine getirmesi suretiyle, aynı zamanda Adalet Bakanlığı'nın ve Sağlık Bakanlığı'nın ortak çabaları, sağlık meslek ve hukuk örgütlerinin önerileri dikkate alınarak ivedilikle giderilmelidir.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle; ceza ve tevkif evlerinde ağır hastalığı olan ve kişisel bakımını yapamayan tutuklu ve hükümlülerin sorunlarının araştırılması ve alınacak tedbirlerin Yüce Meclisimizce tespiti amacıyla bir Meclis Araştırması açılması yerinde olacaktır.

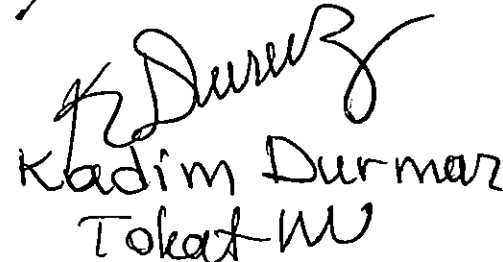

Murat ÇAN
Samsun M.

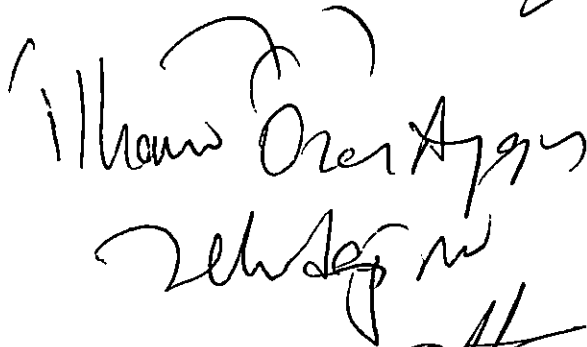

A. Ağbal
Malatya M.

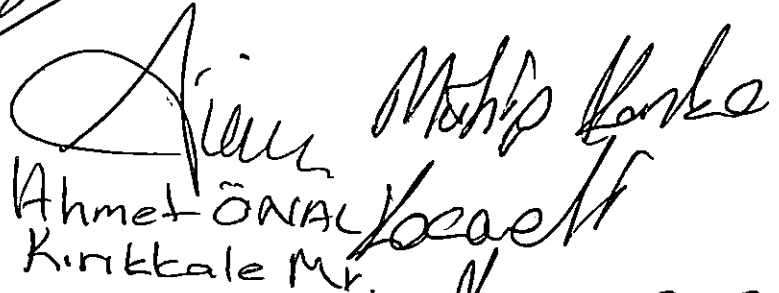

Dr. Murat Emir
Ankara Milletvekili

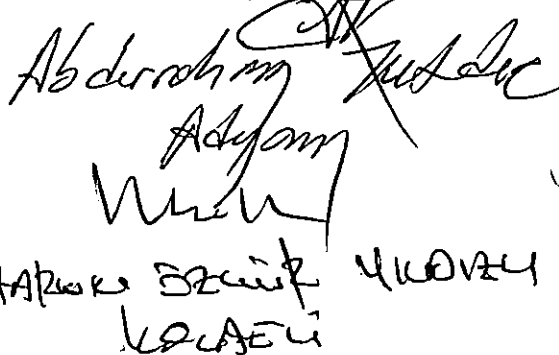

Dr. Aliye ÇAR
Antalya M.

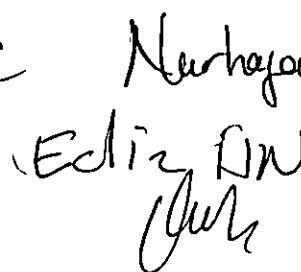

Ömer Fethi Güner
Niğde

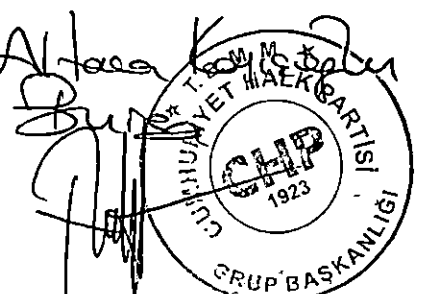

Kadim Durmaz
Tokat M.

İlhami Öner Aygün
Zile M.

Ahmet ÖNAL
Kırıkkale M.

Abdurrahman
Adıyaman
HARAKA BAZIĞI
KARACALI

Nurehmet Altın
Edirne M.

Nurehmet Altın
CHP
1923
GRUP BASKANLIĞI

134. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
1 Ahmet İsmail Yılmaz	Edirne Mv.	
2 Ali Gökçek	İSTANBUL	
Deniz Demirel	Ankara	
Cumhur Hızal	MUGLA	
5 Talat MOĞER	MORIST	
Nail Çiller	Kocaeli	
Uğur Başaklıoğlu	Artvin	
Elvan İLK GEZMİŞ	Giresun	
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		

